

Novo Folgueira, Paulino (1999): *Diccionario de uso para a comunicación*. Edicións Xerais de Galicia, Vigo, 227 pp.

Nas últimas décadas produciuse unha verdadeira proliferación de dicionarios da lingua galega e, paralelamente, foron aparecendo unha serie de traballos destinados a resolver-las dúbidas e dificultades lingüísticas coas que os profesionais da lingua (entre os que ocupan un lugar destacado os traballadores dos medios de comunicación social) se atopan no seu labor diario. Salientaría nesta liña o *Vocabulario ortográfico da lingua galega*¹, do Instituto da Lingua Galega e a Real Academia Galega (que se converteu moi pronto nunha especie de libro de consulta obrigada para todos); o *Diccionario de dúbidas da lingua galega*², publicado pola Editorial Galaxia; o *Diccionario de ortografía galega*³, de Fontel Edicións; e este traballo de Paulino Novo que acaba de aparecer.

O *Diccionario de uso para a comunicación* vén arroupado por dúas personalidades dentro dos campos máis directamente vinculados con este traballo, como son D. Xosé López García, decano da Facultade de Ciencias da Información e D. Manuel González González, catedrático de Filoloxía Románica e Académico da RAG. Como membros da comunidade universitaria de Santiago de Compostela acollen con agrado e satisfacción esta obra e salientan a súa pertinencia e a oportunidade da súa aparición.

Desde as primeiras páxinas do traballoponse de manifesto que o mundo do xornalismo está suxeito a unha serie de condicionamentos especiais derivados da innovación e a improvisación constante. É, sen dúbida, un medio laboral pouco dado ó repouso que cómpre para a reflexión e a 'corrección' no oficio. Se ademais temos presente que a ferramenta lingüística tamén se enfrenta ó cambio dos tempos e á aparición de novas necesidades compréndese ben que esteamos ante unha situación na que cómpren instrumentos que faciliten a resolución das dúbidas coas que os xornalistas baten a diario.

Na *Introducción* Paulino Novo trata de expor dunha maneira sintética estes problemas. A súa actividade como asesor lingüístico na Radio Galega subministroulle, no seu contacto diario con esta realidade, unha experiencia na que basear un traballo coma o que agora ve a luz. Consciente de que entre as axudas das que se pode vale-lo profesional dos medios de comunicación está o emprego de materiais de apoio como dicionarios e libros de estilo (ademais dunha formación continua a través da lectura e

¹ Santamarina, A. & González González, M. (1989): *Vocabulario ortográfico da lingua galega* (versión provisional), Santiago: Instituto da Lingua Galega-Real Academia Galega. (ed. no venal).

² Fernández Salgado, B. (Coord.) (1991): *Diccionario de dúbidas da lingua galega*. Vigo: ed. Galaxia..

³ Dosal López, B. & Rivero Costa, X. (1996): *Diccionario de ortografía da lingua galega*. A Coruña: Fontel Edicións.

da colaboración dos asesores lingüísticos) non dubida en sinalar que esa é a razón de ser da súa obra:

“Outra forma de axuda son os dicionarios e libros de estilo, nos que humildemente pretendo incluír este libro, alomenos con esa idea de utilidade foi concibido.”

A parte central do libro componse de tres apartados que responden ós seguintes títulos: *Algunhas dúbidas e erros consolidados*; *Termos complementarios, parónimos, homónimos e cobipónimos*; e *Campos nocionais*. Nunhas páxinas previas, baixo o epígrafe de *Manexo deste dicionario*, o autor ofrece unhas pautas de uso, que facilitan o acceso á información. A razón é que, aínda que a obra sexa caracterizada polo propio autor como dicionario de uso, Paulino Novo reconece que “ben pode cumprí-los cometidos dun dicionario de sinónimos ou mesmo dun ideolóxico” polo que presenta unha distribución algo diferente á habitual nas obras deste tipo. Ademais de dar un breve esquema da información contida en cada unha desas tres partes, nesta sección ofrécensenos outras informacións pertinentes para coñece-lo proceso de elaboración deste *Diccionario de uso para a comunicación*. Trátase dun traballo que toma como base o material que xorde da práctica diaria do autor (en ningún caso pretende ser un compendio exhaustivo). Á hora de toma-las decisións Paulino Novo tivo sempre en conta as directrices e propostas feitas polo Instituto da Lingua Galega e a Real Academia Galega, aínda que non por iso deixou de discrepar en casos puntuais. Cando isto ocorre sinalao debidamente a través de sinais tipográficos.

Algunhas dúbidas e erros consolidados é un apartado breve na súa extensión e debe, segundo o autor, ser tomado como complementario doutros materiais deste estilo xa existentes. O autor acóllese nel ó tópico de ensinar deleitando, e, valéndose de anécdotas e situacións curiosas, vai transmitir ó usuario unha serie de informacións sobre algúns termos ou construcións: etimoloxía, historia, equivalencias noutras linguas, etc.

En *Termos complementarios, parónimos, homónimos e cobipónimos* e *Campos nocionais* o material léxico recollido ofrece ó lector informacións sobre matices de significado, de xeito que, ademais de corrixir malos empregos, o usuario poida valer-se doutros termos a través do coñecemento do seu significado e de toda unha serie de termos que estarían dentro dese mesmo campo semántico: sinónimos, antónimos, etc... Algúns termos levan indicacións de uso gramatical (transitivo, pronominal, acompañado dun complemento, etc.), exemplos, información etimolóxica e outros aspectos que o autor considera pertinentes en cada caso.

Estes dous capítulos constitúen unha ferramenta importantísima, se temos en conta que o profesional dos medios de comunicación debe posuír un abano lingüístico rico co que poder afronta-lo seu labor cotián, sempre sometido á presión da novidade de contextos e á improvisación. A agrupación das palabras en familias léxicas e campos nocionais permítelle ó usuario coñece-las sutís diferencias de matiz que existen entre termos próximos, e que a miúdo pasan desapercibidos para o falante cun coñecemento pouco profundo da lingua.

Debido á ordenación do material con base na semántica resulta de especial axuda o *glosario* que pecha este traballo e que contén, ó lado dos termos tratados, unha indicación de páxina para facilita-la súa localización.

En fin, sentimos satisfacción pola aparición dunha obra ben estruturada, útil e necesaria para o sector dos medios de comunicación ó que vai destinada pero que resulta igualmente seductora e de lectura agradable, sempre na liña da practicidade salientada ó longo de toda a obra, para calquera usuario que se achegue a ela. Non nos queda pois máis ca felicitar a Paulino Novo e a Edicións Xerais de Galicia por nos obsequiaren cun libro ben presentado e atractivo, que nos axuda a coñecer mellor as interioridades da lingua galega.

MARÍA XESÚS BUGARÍN LÓPEZ